

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szerda, 1908. február 26.

47. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell' Ospedale. (Új Wurzer ház). I. em.

TELEFON 229. SZÁM.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A fiumei szentírás.

Micsoda istentelen följajdulás szokott Fi-
ume városának autonompártjában koronkint
fölhangzani, amikor eszébe jő nagy ritkán a
kegyelmes magyar kormánynak, hogy itt bizo-
nyos törvényes intézkedéseket fogatosít. In-
tézkedéseket, amik sokáig heverték a tu-
lipános láda legfenekén s amik megint
visszajutnak csakhamar újból ebbe a tulipános
kriptába, amelyben több jogunk van már
elrejtve, mint amennyi jogunk nekünk a köz-
életben Wien városa szives engedelmével for-
galomban van. Leginkább Fiume városa lát-
szik „fogas kérdésnek”, valahányszor a ma-
gyar kormányok „reformáló” szele kezdi a
fiumei olajfák lombjait bolygatni. Ez áldott
földön tüstént előteremnek az „Autonomia”
fölként papjai, kezükben a Statutummal, a fiu-
mei szentírással s abból töméntelen kellemet-
lenséget olvasnak a magyar törvények fejé-
re. Amely után ez a fej visszahuzza magát
rend- és szokásszerűen a nyak közé, akárcsak
a tekenősbéka feje s elő nem nyújtózik ad-
dig, amíg a Statutum hegyes ujjja hom-
lokának szegeződik. Azért Fiumében az autonóm
kalandorok nagy becsben tartják a Statutumot,
amelylyel már töméntelen politikai kuruzslást
sikerült véghez vinniök.

A határrendőrségről szóló törvénycíket
például aggódó lélekkel raktározták el a Statu-
tum egyes szakaszainak a haragja elől, mert
ezek a szakaszok *szentek és sérthetetlenek*. Ezt
hangoztatta ezekről az autonomia testén élős-
kődők egész serege, s óriási vészkiáltásokba
törtek ki, valahányszor a magyar állam Fiu-
méban a saját nótája mellett akart mulatni.

Ugy látszik azonban, ezek az urak úgy
értelmezik azt, hogy a statutumok szentek és
sérthetetlenek, hogy csupán másnak állítandók
fel azok a tilalmak, de ők szabadon garázdál-
kodhatnak minden tilosban, amely e szerint
csupán nekik nem képez tilost. Nemrég még
csak egy igen apró példával állhattunk elő. A
statutumoknak ugyanis azok a rendelkezései
voltak szögre akasztva, amelyek meg-
követelik, hogy egy bizonyos ideig készítsék el
a városi háztartás mérlegét s alkossák meg a
következő év költségvetését. (Az 1907-ik év
mérlegével pedig már egy hónapja tartozik
ismét a dicső magisztrátus!) De ezek még
csak kicsinyes dolgok, apró szépséghibák,
amelyekkel még kiállhatna Fiume városa, az
ország e drágalátos leánya egy háztűznézés.
(Biztos, hogy minden kérőnek szerelmet valla-
nak, s hűséget fogadna.)

Vannak azonban a suba alattgyéb szép-
séghibák is, amik már nagyságuknál fogva a
hatalommal való visszaélést is jelenthetik. Ilyen
például az a botránys intézkedés is, a statu-
tumok ellenére, amit most a rendőrség „újja-

szervezése” címén akarnak véghez vinni. A
rendőrtiszteket se szó, se beszéd, felfüggesztik
az állásukból. A legénység talpára szintén uti-
laput kötnek. Pedig a rendőrtiszttakar tagjai
örökös állást bírnak s csak akkor lehet őket
elbocsájtani, ha fegyelmi uton lelet valamit
rájuk sütni. A rendőrség szennyését vizsgálni
hivatott bizottság azonban nem tett egyebet,
mint Nagy Sándor módjára kísérelte megoldani
a gordiusi csomót. Az egész autonómrendőr-
ségi gubancot megoldotta Dolzani uram rozsdás
panganetjával s egyszerűen elhatározták, hogy
elbocsáttassék — természetesen, a rendőrség
disze, Dolzani uram kivételével — minden
rendőrnek termelt lélek. Nos, ez az intézkedés
alaposan éjszaki oldalán rugja a fiumei szent-
írást, a dicső Statutumot s a fiumeiek eme
„törvénykönyve” oly pogányul meg van ezáltal
herélve, hogy azt hisszük, elvesztette mind
azon tulajdonságait, amik eddig őt az auto-
nompártra nézve hasznos intézménynek meg-
teremtésére jogosították.

A polgármestert pedig, mintha csak a
szentlélek szállotta volna meg: sietett a
bizottság indítványába belekötni s dicsé-
retére válhatnék, ahogy küzdött a statutumok
épségének a megőrzéséért. Azonban leszavaz-
ták s így keresztül ment a városi képviselő-
testületen a bizottság javaslata ő minden jog-
és szabálytalanságával egyetemben.

Ezek után még csak a kormány vétőjét
várjuk és követeljük. A statutumok rendelke-
zéseit tartásuk meg azok is, akik azoknak a
megtartását követelik. Ha most ezzel a gyalá-
zatos intézkedéssel praecedens alkotnak, kíván-
csiak vagyunk, kik mernek majd Fiume városánál
állást foglalni, amelyre a Statutum azt mondja,
hogy *örökös* s amelyet az autonomparaszták a
a legszemtelenebb módon hazudtolnak meg?
Legfőleg friuli vándorlegények és az Istriából el-
származott sehonnaiak gyanus seregei. Ezeknek
aztán mindegy lesz: a toloncházba viszik-e
őket, vagy beteszik „örökös” állásba Fiume
városához!

A Fiume városi törvényhatóságnak az a
feladata, hogy azokat büntesse, akik a rendőr-
séget a mai silány állapotába súlyosították. En-
nek pedig oka főképpen maga az autonompárt
amely terrorizálta mindenkor a rendőrséget s
oka Dolzani ur, aki semmivel sem szokott tör-
rödni s csak akkor van elfoglalva, ha botránysok
vannak (ilyenkor ugyanis bujik az ágy alá) s
oka maga a Statutum védő polgármester, aki
— engedelmet kérek — a feje a poliziának is.
Vajjon nem-e ettől a ponttól kéne-e kiindulni
a rendőrség újjászervezésekor?

Komunális képek.

A fiumei emberben — természetesen a
vero fiumano értendő — az olasz temperamen-
tumából örökölt valamit. A könnyen hevülő
természetet. De egyebet se! Egy pillanat és
lángba borul, a vér az arcába todul, az öklei
összeszorulnak s aztan — békeség vagyon.
Ezen a ponton véget ér a cselekvés képessége.
Egyebet tuiságos jóakarattal sem lehet a tem-
peramentumáról elmondani. Ha már az olasz
sajátosságokat említettük, maradjunk ennél a
tárgynál.

Hiszen nem is olyan nehéz megrajzolni a
hasznosságát a fiumei *vero fiumano* és az
igazi *vero italiano* között. Elsősorban is tisztá-
ban kell lennünk azzal, hogy a vero italiano-k
Fiumében csak a tulajdonképpeni olasz alatt-
valók, az olasz kolónia tagjai, akik magyar
földön, a korona gyöngyében éldegélnék kü-
lönböző foglalkozásokat tűzve, de olasz állam-
polgárok, fiaik olasz nevelésben részesednek s
ha nem is nagyon busulnak a számkivetésben,
a szívük mégis sajdítani kezd, ha affelett gon-
dolkodnak, hogy Fiume nem az olasz csillag
ragyogó fényében sütkezik. Ők az irredentiz-
mus apostolai. A fiaik a Giovine Fiume leg-
lelkesebb katonái, mert azok a fiumei giovine-k,
akik velük egy sorban szerepelnek, már csak
müirredenták, akik — hála a fiumei magyar
ügyész határt soha nem ismerő jószívűségének
— mindig ezer veszély nélkül üzik kiseded
„honfiui” játékokat. Az utóbbiakról egyébiránt
b. jos hű és egészen találó jellemzést adni.
Ahányan vannak, annyifélék. Szóval „nemzeti”
sajátosságot még a legnagyobb etnográfus sem
fedezhet fel bennük, eltekintve attól az egytől,
amelyről már fentebb szó volt.

Fiume olaszága félig-meddig csak nyelv-
vében olasz. Az ereiben, hogy percentualiter
tejezzük ki magunkat — nyolcvan százaléknál
több horvát vér pezseg. De erről igazán nem
tehet. Öreg származási hiba ez, amit nem le-
het jóvá tenni. Legalább máról-holnapra nem.
Sőt, a jelekből ítélve szomorú prespektíva
nyílik Fiume lakosságának faji alakulására.
Egyre jobban megnyilvánul a horvát faj pre-
domináns ereje nemcsak a társadalmi, hanem
a gazdasági életben is. Mindsűrűbben kezd
tért hódítani a tenger melléken a horvát tőke, a
horvát vállalkozás. Még az állami vállalkozások
egy része is a horvátoknak jut; azoknak a
vagyon erejét igyekszik fokozni a kormány —
céltudatos nemzeti politikának nevezvén ezt az
eljárást. S ezenközben az olaszság nem halad
előre semmiben sem. Kulturája az olasz kultu-
rát magának vallja ugyan, de nagyon eltávolod-
dik tőle. S hogy argumentummal szolgáljunk,
megemlítjük az olasz helyi lapokat, amelyek-
ben egy-két kivétellel alig találkozunk tökéle-
tes olaszszággal megírott közleménnyel. Könyv-
piacról pedig ugyancsak nem beszélhetünk,
aminthogy nem lehet szó értékes városi mu-
zeumról, képtárról, régiségtárról. Az egyetlen
büszkeségének az Arco romano-t tartja, amely-
ről azonban minden hisztorikus azt vallja, hogy
nem a római korból maradt reánk, ámbátor ez
sem lehetetlenség.

A piros bugyellárisosok, a patriciusok ki-
veszőféltben. Alig vannak még néhányan, akik
a régi Fiume előkelő osztályából fenmaradtak.
Elősoroltatnók hamarosan neveiket. Ez azon-
ban nem tartozik reánk. Pedig hát az ő ide-
jükben élénkebb volt a társasélet. Akkor még
művészeket, színésznőket és irodalmi munká-
kat exportált Fiume Itáliába. Ma azonban az

olasz dalművészet kevésbé hivatott képviselőit importálják hozzánk, akik közül biz' nem egy akad, aki megérdemelné, hogy visszakergessék a pátriájába. A dekadencia ötlik szemünkbe minden vonalon. A fiumei olaszság nyugodt lassúsággal halad a lejtőn lefelé. A lassu lépésben még visszatérhetne az egyenes utra, de ott a háta megett a lefelé rótt emelkedés. Ha visszafordul — fölfelé kellene másznia. Inkább halad tovább a lejtőn lefelé.

(f. o.)

Farnady Elemér dr.

Öngyilkossága.

Egy budapesti távirat alapján tegnapi számunkban jelentettük, hogy Farnady Elemér dr. miniszteri titkár, a fiumei kormányzó volt kivándorlási előadója tegnap délután agyonlőtte magát jegyesének Sárkány Jánosnéval lakásán.

A körülményekből következtethető, hogy súlyos anyagi kötelezettségei miatt, amelyeket nem tudott teljesíteni, vált meg az élettől.

De akik közelről ismerték Farnadyt és magánviszonyait, azt sejtetik, hogy a tragédia más okból következett be. Farnady néhány év előtt igen fiatalon megnősült, de már hat hónapi házasság után elvált feleségétől. A férfiasan szép, egészséges, ambiciózus fiatal ember ettől kezdve egészen megváltozott, elhanyagolta ügyeit és súlyos idegbajit kapott. Azóta seholy sem volt nyugta. Budapesten ügyvédeskedett, aztán lejött Fiuméba, majd visszament Budapestre, ahol hosszabb ideig nem tudott maradni. Napról-napra változtatta terveit és az öngyilkossága előtt is Abbáziába akart utazni. Bőröndjeit már lechordatta a kocsi, mikor talán pillanatnyi elmezavarában kezébe vette revolverét és háromszor magára lőtt.

A szerencsétlen Farnady Elemér dr. egy fővárosi jól ismert, dús gazdag ügyvéd fia volt. Apjának Farnady József dr.-nak a Szép-utca 4. szám alatt van az ügyvédi irodája, amely előkelő családokat számít kliensei közé. Farnady József a lehető legjobb nevelésben részesítette fiát. Egyetemre járata, külföldi utazásra küldte és a fiatal ember valamennyi vizsgáját kitűnő sikerrel tette le. Huszonnégy éves korában már ügyvéd volt. Szimpatikus megjelenésével, előkelő modorával lekötöztette mindenkit maga számára. Aztán megnyitotta irodáját a Klauzál utca 20. szám alatt. Az iroda fényesen jövedelmezett, összeköttetéseivel előkelő klientséket szerzett magának. 1903-ban megnősült, de már hat hónap múlva elvált nejétől. A válás okának szokatlan körülményeiről abban az időben sokat beszéltek a társaságokban. Tény az, hogy a szorgalmas ember ettől kezdve elhanyagolta irodáját, költséges életmódot folytatott és feledésül bevetette magát a budapesti éjszaka áradatába. Egy felesztendő alatt csaknem százezer korona adósságot csinált. Az édesapja ekkor rendezte adósságait, azon feltétellel, ha Budapestre elutazik.

Farnady teljesítette is apja kívánságát. Először Nizzában és Montecarlóban járt, azután Genuában tartózkodott néhány hónapig. Genuában egy kellemetlen szállodai botrány támadt, amely miatt a városból távoznia kellett. Ezután Abbáziába jött, ahol egy Fiumében is előkelő szerepet vívó családdal kötött ismeretséget. Ez ismeretsége révén közelebbi betekintést nyert az akkor megindult kivándorlási üzletbe s így jutott több oldalú protekciónak révén a fiumei kormányzóhoz mint kivándorlási előadó. Nagy lakást bérelt az Adriapalotában, költségesen rendezte be, állandó barátnőket tartott és mindenütt hitelt vett igénybe. Több mint 30,000 koronát tesz ki az összeg, amelylyel most halála után fiumei kereskedők, jó barátai és ismerősei károsulnak. Farnady tartozásai közül a legnagyobb egy 8000 koronás váltó, amelyet most pöröltek. Az egyik jótálló rajta Marac Péter, a régi kivándorlási ház tulajdonosa, akinek Farnady államilag kiküldött ellenőrzője volt. Mikor Fiuméből eltávozott, abbahagyta a törlesztéseket, mire a váltót perelték. A kezések éppen a napokban kapták meg az ítéletet, hogy Farnady helyett a váltót nekik kell kifizetni. Minthogy Marac március végén a kivándorlási ház bérletétől úgy is elesik, már most nem csinált utkötés

ügyből, s így joggal tarthatott Farnady attól, hogy elveszti az állását. Ezt az összeget akarta mindenáron megszerezni Budapesten. Egyéb kellemetlenségein kívül ez volt a főok, ami a halálba kergette.

Sárkány Jánosnéval ezelőtt hat hónappal ismerkedett meg. Új életkedvet kapott. Feleségül akarta venni az asszonyt, aki szintén nem idegenkedett tőle. Farnady Elemér összes szábad idejét jegyesének Kemenes-utca 4. sz. lakásán töltötte, amit atyja nem nézett jó szemmel. Utóbb emiatt annyira elmérgesedett a családja és közöttük való viszony, hogy Farnady többé nem is érintkezett velök. Csak nővérével, Székly Antal dr. ügyvéd feleségével találkozott néha. Otthonról Sárkány Jánosné Kemenes-utca 4. számú lakásába költözött.

Az apa hajlandó volt kifizetni minden tartozását, azonban feltételül kötötte ki, hogy szakít az elvált asszonnyal. Farnady hogy a feleségét engedékenységre bírja, elköltözött az asszonytól és a Fiume-szállodában bérelt lakást.

Február hatodikán szobát bérelt a szállóban, de nem költözött be. Azóta éjjelente különféle mulatóhelyeken töltötte. Halálosan el volt keseredve és seholy nem látott semmitéle kivétel utat, Uzsorásokhoz fordult, azoktól azonban csak apróbb összegeket tudott szerezni, amit az éjszakázások felemésztettek.

Az adósságai rendezésére szükséges összeget pedig nem tudta előteremteni. Tegnapelőtt délután a Kemenes-utcában levő lakása mellőli kávéházban telefonált egy barátjának és kérve-kérte, hogy segítsenek rajta valamilyen módon. Ekkor már az utolsó menedékre a halálra gondolt. A telefonkezelő pincérnek egy husz fillérest adott ezzel a szóval:

— Itt van, ez az utolsó hatos, amit magának adok.

Mégis az utolsó percben megdöngölte magát, és elment édesapjához. Farnady megígérte, hogy újra kifizeti összes adósságait, azonban újra feltételhez köti. Szakítson meg minden összeköttetést Sárkánynéval és ennek megbecséltetésül utazzék el azonnal Abbáziába a Schalk sanatóriumba.

Farnady Elemér dr. ezt meg is ígérte. Előbb azonban felment lakására a Kemenes-utca 4. szám alá. Egy kétfogatu kocsit hozatott és elvitette a podgyászát. Azalatt a szalonban beszélgetett az asszonnyal. Pénzt kért tőle egy nagyobb összeget, azonban az asszonynál csak 3080 korona készpénz volt, a mit oda is kölcsönözött Farnadynak.

Eközben érkezett meg Székly Antal dr., Farnady sógora, aki a család nevében tárgyalta az asszonnyal és rá akarta bírni, hogy ne menjen feleségül a sógorához.

Farnady még látta, mikor bejött a sógora. Ekkor hirtelen bement a hálószobába, benyúlt az éjjeli szekrény fiókjába, kivette revolverét és háromszor jobb halántékába lőtt. A hálószobából még tíz lépést ment a szalonba s ott rogyott össze. A dörrenésre beszaladtak Sárkányné és Székly dr., de segíteni már nem tudtak. Rögtön értesítették a mentőket s a rendőrséget, ahonnan bizottság szált ki. A zsebei átkutatásakor megtalálták nála a 3080 koronát és egy táviratot, amely Fiumében lett feladva, a következő szöveggel:

— A dolog azonnal rendbe jön, mihelyt a pénz megérkezik.

A szerencsétlen ember holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

UJDONSÁGOK.

A kivándorlás aktáiból.

Söjtörtől—Antwerpenig. — Az Union

— Ticket. Office üzenelmei. —

A legjobb utirány: Bécs

Basel Antwerpen. „Tessék vigyázni.”

A kivándorlás kalózáiról írott cikkeink országsszerre nagy feltűnést keltettek s vizsgálóra lettek úgy a fővárosi, mint a vidéki sajtóban. Fájdalom, a leleplezés alapjául szolgáló akták még távolról sincsenek kimerítve, mi hát csak arra szorítkozunk, hogy azokat

össmertessük, melyek kihívóan követelik a belügyminiszter sürgős, erőlyes közbelépését.

Igen érdekes, sőt azt lehetne mondani, együgyű egy antwerpeni kivándorlási vállalatnak az Union Ticket Office-nek előttünk fekvő levele, mely kertelés nélkül megmondja, hogy mit akar s hogy cselekedete tilos.

A levél feje a következő felirattal kezdődik:

Kéretik ezen utasítást értelmesen és figyelemmel átolvasni.

Alatta:

Felszólítás az utazásra
Anchor Line által Antwerpen—Newyork
Via Glasgow.

A levelet Gáspár János söjtöri emberhez intézte a társaság, aki má: 40 korona előleggel féllábávil belebukott a hálóba. A magyar nyelven fogalmazott és nyomtatott blanketta speciális, írott részéből idézzük az alábbiakat, eredeti ortografiájuk szerint:

„A levelet és Kr 40— megkaptuk és küldjük bent két Sískskárját de a pénzt amit kell még fizetni, Kérem csak Antwerpenben nálunk megfizetni.”

Hogy miért fizesse a söjtöri gazda éppen csak náluk a hátralévő utazási díjat, azt a következőkben kézzelfoghatólag így magyarázza:

„A legjobb utirány Bécs—Basel—Antwerpen.”

„Tessék utazni Bécsbe. Hermann Pollák Wien II. Fuglbach gasse 6. fognak kapni olcsóított jegyeket Antwerpenik. Kr. 40.— de tessék igen vigyázni, hogy ne tudjon senki, hogy mennek Amerikába, csak mint munkát keresők utaznak Bécsbe.

Igy oktatja ki emberét az antwerpeni vállalat. Csak Bécsbe menjenek, csak munkát keressenek — így biztosan keres az Union Ticket office. S a határrendőrség, belügyminiszter s az egész vérző magyar társadalom kuttathatja az okokat, miért kell ennek a szerencsétlen országnak mesterségesen tönkremenni, amikor a kivándorlási kalóznak ily biztonságba üti csapra az ország vérért?

— A kormányzó itthon. Nákó Sándor gróf kormányzó visszaérkezett Fiuméba és újból elfoglalta hivatalát.

— Supilo kortesköruton. Supilo Ferenc, a helybeli „Novi List” szerkesztője, aki a delneci kerületben lépett fel képviselőjelöltnek, megkezdte kortes körutját s vasárnap Mrkopalj községben tartotta programbeszédét. Marinics Frank-párti pap, a káplán és a községi tanító Supilo ellen fölbújtotta a népet. Már-már összeütközésre került a dolog, Supilo azonban megnyugtatta a népet s azután megtartotta a programbeszédét. A „Novi List” szerint Supilo megválasztása biztos. A kerületből eredő hírek szerint azonban Supilonak erős ellenfele lesz Potosnyák. A választásra Fiuméből két-száz katona megy Delnicébe.

— Hangverseny. A fiumei hangverseny-egyesület e hó 28-án a Corsia Deák-szálló nagytermében hangversenyt rendez, amelyen a trieszti kvartett tagjai, Jankovich első hegedűs, Vieczoli második hegedűs, Dudovich violás és Varaldi violoncellós, valamint Posser Jole zongoraművész fognak közreműködni. A hangverseny műsora a következő: 1. Bocchellini: „Kvartett” két hegedűre, violinra és violoncellóra. 2. Grieg: „Sonata” op. 13. zongorára és hegedűre. 3. Chaminada: „Les Sylvains”, Liszt: „Il Ballade” in si minore, zongorára. 4. Bethover: „Kvartett” op. 18. N. 3. A hangverseny este 8 órakor kezdődik.

— Szabálytalanságok a fiumei postánál. A fiumei posta és távirahivatalnál mostában egyszerre két szabálytalanságnak jutottak a nyomára. Pabst Alajos posta és táviratíró, aki a minap éjjel végzett szolgálatot, egy a „Piccolo”-nak szóló táviratot vett föl, a táviratot továbbította, a kéziratot megsemmisítette s a távirati díjat eltulajdonította. A dolog úgy derült ki, hogy a „Piccolo” tudósítója másolatot kért, Pabst Alajost a postaigazgatóság fölfüggesztette. Mint értesülünk, a megtevélyedett fiatalembernek nem ez az első visszaélése. Zágrábból is büntetésből helyezték ide hasonló eset miatt. Egy másik visszaélést Szalay József

18 éves posta és távirtdönvendőket követett el e hó 17-én. A Fiumei Kereskedelmi Bank ajánlott levélben 15,000 koronás utalványt küldött Kronfeld és Társa zágrábi cégnek. Az utalvány az Anker zágrábi fiókjának szólt. A fiatal ember látva, hogy az ajánlott levelet biztosították, abban a hiszemben, hogy pénz van benne, elutalajdonította. Mikor látta, hogy nem pénzt tartalmaz, darabokra tépte és a tengerbe dobta. A dolog e hó 22-én tudódott ki, amikor a bank a levelet megrekklamálta. Szalait elbocsátották s megindítják ellene a büntető eljárást. Az utalvány elutalajdonításával senki sem károsodott.

— **A Magyarországi Munkások Rokkant és Nyugdíjgyesületének** fiumei fiókja március 1-én vasárnap délután 4 órakor a Hirth féle Magyar vendéglőben (Riva Szápáry) évi közgyűlést tartja, amelyre tagjait meghívja. A közgyűlés napirendje a következő: 1. Az elnök előterjesztései. 2. A jegyző jelentése. 3. A pénztáros jelentése. 4. Új választmány megválasztása. 5. Indítványok.

— **A haditengerészet köréből.** Pólai tudósítónk írja, hogy az „Erzherzog Friedrich” hadihajó tegnap szabadul ki a dokkból s ma Dalmáciába indult. Az „Erzherzog Karl” e hó 28-án a többi kijelölt hajóval a Földközi tengeri körútra indul.

— **A zsidó szentegylet új tagjai.** A helybeli Chevra-Kadisa-egyesület új tagjainak ünnepélyes fölvétele március 8-án lesz. Mindazok, akik az egyesületbe belépni óhajtanak, ebbeli szándékukat az egyesület titkárságánál (Via Pomerio 11) szóval vagy írásban még e hét folyamán jelentsék be. Telefonszám 874.

— **A Fiumei Kereskedelmi Bank Részvénytársaság** kedden, február hó 25-én délután 11 órakor tartotta meg kilencedik rendes közgyűlést az intézet elnökének Elek Pál udvari tanácsos elnöke alatt a bank helyiségeiben. A közgyűlésen 11 részvényes jelent meg, akik összesen 380 szavazatot képviseltek. A felolvasott igazgatósági jelentés szerint a társaságnak ugy bank, mint áruosztályában minden tekintetben teljesen kielégítő, igen kedvező és az előbbi éveknél fokozottabb fejlődés volt észlelhető. A lefolyt üzletév jelentékeny összegeknek tartalékba helyezése és leírása után a bemutatott mérleg szerint 105.683 korona és 92 fillér tiszta nyereséggel zárul, ami tetemesen felülmúlja az összes előző esztendőök üzleteredményét és az az alaptőke, több mint tíz és félszázalékos kamatvadásának fel meg. A bank által kultivált összes bank- és áruüzleti szakmákban észlelt kedvező fejlődés, valamint az azzal karöltve járó fentebb vázolt üzleteredmény arra bírta az igazgatóságot, hogy a Közgyűlésnek az előző évben kifizetett 6% osztalék helyett az elített üzletévre *hét százaléknak* kifizetését javasolja, mely javaslat elfogadtatván, a részvényenként 7 koronát tevő osztalék szerdától kezdve a társaság pénztárárnál Fiumében és a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaságnál Budapesten fizettetik ki, a tartalékot pedig 20.000 koronával dotálták, miáltal az intézet tartalékalapja 120.000 koronára emelkedett. A tiszta nyereségből ezután még fenmaradó 11.164 korona 72 fillér a jövő év számlájára vitetett át. A megejtett választások alkalmával malomszegi Elek Pál és Gorup Milán lovag kilépő igazgatósági tagokat újból megválasztották, míg a felügyelő bizottság tagjaivá egy évi időtartamra Bachrach Oszkárt, Blum Brunót (új), Fialka Gusztáv urat, Smoquina A. F.-t és Szalai Bélát, felügyelő bizottsági pótaggokká pedig Ország Róbertet és Rudas Gyulát választották meg.

— **A „Pannonia”** kivándorlási hajó, a mely Liverpoolban dokkban volt, csütörtökön érkezék kikötőnkbe. A hajó angol kiránduló társaságot hoz, akik innen Nápolyba utaznak.

— **Képvásár** A fiumei közönségnek ritkán jut az a szerencsés alkalom, hogy kiváló festők alkotásaival megismerkedjék. A Nemzeti Szalon kiállítása előtt es után hosszú ideig nem láttott a fiumei közönség művészi alkotásokat. Fiume sajnos, cseppet sem kedvező talaja a művészetnek s nem is igen vállalkoznak arra, hogy itt kiállításokat rendezzenek. Egy országszerte ismert műkereskedő Schwarcz Károly, aki épp oly jól kezeli az ecsetet, amint

ért a képek vásárlásához, gyűjteményes kiállítást nyitott meg néhány nappal ezelőtt a De la Ville szálló 7. számú helyiségében. A nemzetközi gyűjteményben ott találhatók Kaufmann Lonza tanár, Allot, Leoni, Wagner, Simon, Kahrer, Veres, Varga, Wells stb. képei. És — természetesen maga Schwarcz Károly képeivel is találkozunk, akinek sok értékes alkotása sorakozik a hirneves festők művei mellé. Az ő festményei Novak K. néven szerepelnek. A tárlaton meglepően olcsón lehet vásárolni. A minap például egy eredeti Kaufmann kép 50 koronáért kelt el. A vásárlók között akad nem egy hivatásos művész. Egy rajztanár két képet vesz, egy Abbáziában üdülő magyar festőművész felismeri egy néhány évvel ezelőtt alkotott művét és — visszavásárolja. Általában minden kép olcsón vásárolható meg, különösen most, amikor Schwarcz Károly már csak egy két napig marad Fiumében. Holnap délután nagy vásárt rendez a képeiből s ez alkalommal az értékes művészi alkotások minden áron elkelnek. A közönség belépődíjat nem fizet.

— **Zsidó hitszónoklat.** A helybeli zsidó templomban e héten pénteken este 5 és fél órakor hitszónoklattal egybekötött istentisztelet lesz.

TÁVIRAT. TELEFON.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, febr. 25. A képviselőház mai ülésén Justh Gyula elnököl. Napirenden van a házszabályrevízió folytatolagos tárgyalása.

Polit Mihály a javaslat ellen beszél. A házszabályrevízió szerinte nem a horvátok és a nemzetiségiek obstrukciója ellen, hanem más okból csinálják. A házszabályrevízió — úgy mond — veszedelmes és kétélű fegyver. Elvtársai nevében kijelenti, hogy a házszabályrevízió törvényjavaslat benyújtását csak a választói jog letörése céljából tűzték napirendre.

Ezután Andrassy Gyula gróf belügyminiszter beszél. Reflektál az elhangzott beszédekre. Kijelenti, hogy a koalíció sohasem küzdött a revízió, csupán a mód ellen, amelylyel azt Tisza István gróf nyébe akarta ütni. A kérdés, kívánja e az ország a házszabályrevíziót. A felelet: igen. Az indítvány nem a kormány javaslata, hanem a parlament dolga. Ő a legjobban sürgeti s ha a javaslat elbukik levonja a konzekvenciákat. Az az álláspont mintha Bécs követelné a javaslat keresztülvitelét, rémregénynek mondja. Polemizál az elhangzott beszédekkel és kimutatni igyekszik, hogy a választói reformot a házszabályrevízió nélkül nem szabad nyelbeütni. Az új választói törvény alapján a parlamentbe bejut a szociáldemokrata párt és megerősödnek a nemzetiségiek. Kéri a javaslat elfogadását.

Szünet után Eötvös Károly beszél.

Az ülés folyik.

A Polonyi-Lengyel pör.

BUDAPEST, febr. 25. Polonyi Géza volt igazságügyi miniszter Lengyel Zoltán elleni pörében más bíróság delegálását kérte. A főügyész ma a pozsonyi esküdtbíróóság delegálását ajánlotta.

Kilépés a függetlenségi pártból.

BUDAPEST, febr. 25. Képviselői körökben híre terjedt, hogy Hoffmann Ottó legközelebb kilép a függetlenségi pártból.

Borzalmas öngyilkosság.

BUDAPEST, febr. 25. Desarat Jenő miniszteri számellenőr ma borzalmas módon vetett véget életének. Hirtelen támadt idegrohamában késsel keresztülvágta a kezén az ereket, majd beretvával a nyakát metszette el. Nagy kínok között meghalt.

Pusztító viharok.

BUDAPEST, febr. 25. Az ország minden részéből pusztító viharokat jelentenek. Mária-Radnán a villám becsapott a templom tornyába s a harangozót agyonütötte. A környéken fákat tépett ki a vihar és nagy károkat okozott.

Szerkesztőség postája.

f. H. V. Az ellenkezőjéről győződünk meg. Az ön véleménye nyilván tévedésen alapul.

Z. G. Ilyen kérdésekben nem szolgálhatunk tanácsal. Van Fiumében elég ügyvéd. Értene azok a váliópörökhöz is, jóllehet az ilyeneket békésen is el lehet egymás között intézni.

Előfizető 473. Intézkedtünk.

Lajos-u. 9. Kérdezt 4-én vagy 5-én Budapestre utazik.

Érdeklődők. A Fiumei Gyorsírókörbe felvételenek mindazok, akik a Gabelsberger-Markovics rendszerű gyorsírás levelező-részt tudják, vagy annak megtanulására magukat kötelezik. A tanfolyamra minden kedden és pénteken este 8—9 óra között (Iparosok és Kereskedők-Egyesülete helyiségében) lehet beiratkozni.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Felelős szerkesztő: Korcsmaros Nándor.

Szerkesztő és lapigazgató: Murai Jenő.

Dr. MARSIK ANDOR

ügyvédi irodáját

megnyitotta

a Corsia Deák 30 sz. ház I. em.

Tévedés az,

ha bárki, akár reklám céljából akár más szándékkal azt állítja, hogy jobb magyar ételeket, vagy jobb magyar borokkal szolgál, mint az egyedüli, jó hírű

MAGYAR VENDÉGLŐ
magyar otthon

„Riva Szápáry”, az Adria palota mellett. Az előkelő magyarság találkozó helye.

Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

A báliszezonra

Uri fodrász üzletében teljesen új férfi és női parókák kaphatók vételre és kölcsönzésre is.

A külön női fodrász teremben minden hajmunka és frizura divatlap szerint is, olcsón és gyorsan végeztetik.

Egy hajmosás 2 kor.

Tisztelettel

Dedakin László

uri és női fodrász

ADRIA PALOTA.

Házvezetőnői állást keres

15 évi bizonyítvánnyal rendelkező gazdasszony, a ki több úri házban volt már alkalmazva és kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik. Cim a kiadóhivatalban.

Kirakat-rendező

elsőrangú erő, perpekt magyar-német árusító, keres nagyobb cégnél alkalmazást. Szíves megkeresések „Agili,” jellegével a kiadóba kéretnek.

Lovranában (Abbazia közvetlen közelében)
a „QUARNERO“ szállodát
 és PENSIÓT
 LÁTOGATJA MINDEN MAGYAR EMBER.
 Tulajdonos: ZIPERA RUDOLF, az abbaziai Jeanette szálló volt szakácsa.
 Kiténtetve a nagy korona-renddel a svéd király által.

Kitünő konyha. Elegánsan berendezett balkonos szobák gyönyörű tengeri kilátással. Remek terras.
 Mérsékelt árak. Fürdők a házban.
 Családok részére nagy engedmény.

Magyar mézárós! **Vásárcsarnok 24-26 sz.!**

Bátorkodom a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a fiumei központi vásárcsarnokban (első csarnok 24-26 sz.)

magyar mézárszéket
 nyitottam.

Marha- borju- és sertéshúst és mindenféle husneműt kifogástalan minőségben és mindenkor friss állapotban árusítok.
 A mélyen tisztelt háziasszonyok és a vendéglősi kar szives pártfogását kéri

tisztelettel
REICH VILMOS.

Pontos kiszolgálás! **Jutányos árak!**

Vendégjóságok árkezezmény! Házhoz szállítás kívánatra!

Vas- és érczárú-üzlet
Simper János

Fiume, Via Governo 20.
 Telefon 402.

Kályhák, sparherdek, kályhavédők, széntartók stb. nagy raktára.

OH JAJ! ELJEN!

Köhögés, rekedtség és enyhülés ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái
 az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.
 Doboza 1 és 2 korona.
 Próbadoz 50 fillér.
 Fő- és szétküldési raktár:
 „NADOR“ gyógyszerár Budapest, VI., Váci-körút 17.

Megfojt az átkozott köhögés! Egger-mellpasztillája! csakhamar meggyógyított

KAPHATÓ FIUMÉBEN: Accurti Károly, Babić Hinko, Mizzan Adorján
 Prodam János, Schindler Adolf gyógyszerárakban, Rosenkört Gasztáv

CRNKOVIĆ
 szálloda, penzió és kávéház.
 CIRKVENICA.

A fürdő közontján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 peccznyire.

Kitünő magyar és német konyha.
 Kiténtetve a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olesó árak.

Pontos kiszolgálás.
 Tulajdonos: CRNKOVIĆ JÓZSEF.

Különlegességek
 konyhaedényekben.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban.

Bonbonnière Móve
 —
 Előkelő Mulató

Abbazia Bristol - szálló
 —
 Estenként nemzetközi varieté-előadások kizárólag elsőrendű művészi erők felléptetésével.
 —
 Kitünő szellőztetés.

KURZ FRIGYES
 szobafestő
 czimfestő és mázó,
 Vicolo del Pino 9.

Elvállalok szoba- és diszletfestést, mázólast a legegyszerűbb kiviteltől a leggazdagabig.
 Fa-, bádog-, vász on- és üveg-cimtblák készítését a legmodernebb kivitelen a legolcsóbb árak mellett.
 A n. é. közönség szives pártfogását kéri

mély tisztelettel
KURZ FRIGYES
 Vicolo del Pino 9. szám.

Cinematograf „EDISON“
 Mozgófénykép-terem
 VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszebb és legtokéletesebb vetítési szerkezettel.
 Villanyosan szellőztetett s kényelmes üléssekkel berendezett nézőtér.
 Állandó előadások d. u. 1/25-től kezdve.
 Állandó bérletjegyek is válthatók a pénztárnál.

Pension Jeanette
 LOVRANA.

Elsőrangú ház a moló közvetlen közelében, nagy árnyas kerttel, mely a tengerpartig terjed.
 Balkonos szobák tengeri kilátással.
 Saját tengeri fürdő. Mérsékelt árak. Kitünő konyha.
 Magyar tulajdonos: Ódor Kálmán.

Tivoli Szálloda és Pensio
 lőel-ben, Abbaziától 10 pereccnyire
 Gyönyörű, kiránduló hely uszonákra.
 Naponta friss halak, magyar gulyás és sült iba.
 Ugyanott szobák is kaphatók gyönyörű tengeri kilátással.
 Jutányos árak.
 Tulajdonos: BARTH E. G.

BRISTOL PENSIÓ
 és
RIVIERA PENSIÓ
 LOVRANA.

Gyönyörű fekvésű épületek, szén kertekkel. Szobák tengeri kilátással. Pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak. — Minden szükséges kényelem. —
 PROSPEKTUS.

A
„Pannonia“
 kávéházban
 ma és minden este
MANCSU PALI
 jeles verseczi cigány zenekara
hangversenyez.

SCHWARZ KÁROLY műkereskedő.

Mó dern mesterművekből álló
NEMZETKÖZI
művészeti kiállítás
 e hó 22-éig megtekinthető Fiumében a Della Ville szálloda 7. számú nagytermében. Nyitva reggel 9 órától este 6 óráig.

Szabad bemenet.

15-18 éves fiu,
 ki magyarul és olaszul tud, helybeli bankintézetnél hivatalszolgának felvétetik. Ajánlatok „Igyekvő 18“ jellige alatt a kiadóhivatalba küldendők.

Használt és új
zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.
Rupnik Emil
 Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.
 Telefon 226. sz.